

Ο **Ανδρέας Τάκης** είναι επίκουρος καθηγητής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου διδάσκει Φιλοσοφία και Μεθοδολογία του Δικαίου από το 2012.

Σπουδές

Έχει αποφοιτήσει από το Νομικό Τμήμα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1990), έχει λάβει τον τίτλο Master of Arts in Legal Theory από τη μεταπτυχιακή σχολή European Academy of Legal Theory των πανεπιστημίων Facultés Universitaires St Louis και Katholieke Universiteit Brussel (1993) και έχει ανακηρυχθεί Διδάκτωρ Νομικής του Νομικού Τμήματος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2003).

Σταδιοδρομία

Έχει διατελέσει ειδικός σύμβουλος του Δημάρχου Θεσσαλονίκης για ζητήματα δικαιωμάτων του ανθρώπου (2015-2019), Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών (2009-2012), Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, υπεύθυνος του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (2003-2009) και Ειδικός Επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη (1998-2003).

Ως εμπειρογνώμων του Συνηγόρου του Πολίτη και του Συμβουλίου της Ευρώπης για ζητήματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου έχει συμμετάσχει σε πολλές αποστολές σε χώρες των Βαλκανίων και της πρώην ΕΣΣΔ.

Από το 2015 μέχρι και σήμερα, παραμένει Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, πλέον Μητροπολιτικού Οργανισμού Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης (MOMus).

Ακόμη, συμμετείχε ως αναπληρωματικό μέλος, εκπρόσωπος της Ελλάδας, στο Executive Board του Fundamental Rights Agency της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2012 έως το 2015, καθώς και ως ex officio μέλος στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από το 2003 έως το 2011.

Είναι ιδρυτικό μέλος και μέλος του Δ.Σ του Ομίλου “Αριστόβουλος Μάνεσης”, ενώ από το 2017 μέχρι και σήμερα είναι αντιπρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Ο Ανδρέας Τάκης είναι επίσης δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, από το 1992.

Διδακτικό έργο

Σήμερα, διδάσκει τα υποχρεωτικά μαθήματα της *Εισαγωγής στην επιστήμη του δικαίου* (α΄ εξάμηνο) και της *Μεθοδολογίας του δικαίου* (γ΄ εξάμηνο) καθώς και τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής *Φιλοσοφία του δικαίου* και, στα αγγλικά, *History of Legal Philosophy*.

Ακόμη, διδάσκει *Φιλοσοφία και Μεθοδολογία του δικαίου* στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου “*Θεωρία δικαίου και διεπιστημονικές σπουδές*” και στο διατμηματικό πρόγραμμα που οργανώνουν το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής ΑΠΘ, το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ και η Νομική Σχολή με τίτλο “*Κείμενα, ερμηνείες, πρακτικές*”.

Επιπλέον, έχει διατεθεί από τη Νομική Σχολή στο Διατμηματικό Π.Μ.Σ. “*Τέχνη και Δημόσια Σφαίρα*”, που οργανώνει το Τμήμα Εικαστικών Τεχνών και το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, για τη διδασκαλία του μαθήματος *Τέχνη και Δίκαιο*.

Διοικητικό έργο

Επίσης, είναι επικεφαλής της Ομάδας εργασίας διδασκόντων της Νομικής Σχολής που διοργανώνουν από το 2019, σε συνεργασία με την Ύπατη Αρμοστεία για τους πρόσφυγες του ΟΗΕ (UNHCR) τα ετήσια *Σεμινάρια Προσφυγικού Δικαίου*, ενώ από το 2013 μέχρι και το 2017, ήταν, μαζί με την Καλλιόπη Παπακωνσταντίνου και τον Ακρίτα Καϊδατζή, υπεύθυνος διοργάνωσης των “*Ιστορικών Δικών*”.

Περαιτέρω δε συμμετέχει ως μέλος στην Επιτροπή Επιστημονικών Εκδηλώσεων και Συνεδρίων της Νομικής Σχολής ΑΠΘ.

Επιπλέον, είναι μέλος της Γραμματείας Σύνταξης της *Ισοπολιτεία, Επιθεώρησης Φιλοσοφίας Δικαίου, Πολιτικής Φιλοσοφίας και Ηθικής* (εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα), καθώς μέλος του Editorial Board του περιοδικού *Jurisprudence, An International Journal of Legal and Political Thought* (Hart Publishing, London), όπου και παρέχει τακτικά blind reviews.

Δημοσιεύσεις

α. Ο Ανδρέας Τάκης έχει δημοσιεύσει τα βιβλία

Η ηθική αδιαφορία του νόμου. Νομικός θετικισμός και αναλυτική φιλοσοφία, εκδ. Πόλις, Αθήνα 2006,

Για την ελευθερία της τέχνης. Δοκίμιο συνταγματικής & πολιτικής θεωρίας, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2008.

Ρατσισμός και διακρίσεις στην Ελλάδα σήμερα (με τη Δέσποινα Συρρή και τον Αντώνη Γαζάκη, εκδ. Heinrich Boell Stiftung, 2014, (<https://gr.boell.org>, δίγλωσση έκδοση).

Εισαγωγή στην επιστήμη του Δικαίου (με τον Κώστα Σταμάτη), εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2015.

Law's Moral Indifference. Law and Practical Reason, Hart Publishing, London 2021 (υπό έκδοση).

β. Έχει επιμεληθεί τους συλλογικούς τόμους

Τρομοκρατία και δικαιώματα. Από την ασφάλεια του κράτους στην ανασφάλεια δικαίου. εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2004 (μαζί με τον Αντώνη Μανιτάκη)

Μετανάστευση, ετερότητα και θεσμοί υποδοχής. Το στοίχημα της κοινωνικής ένταξης, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2008.

Ευρωπαϊκές εκλογές, δημοκρατία και διακρίσεις. Αντιμετωπίζοντας την άνοδο του ρατσισμού και της ξеноφοβίας στην Ελλάδα (με τη Δέσποινα Συρρή), εκδ. Symbiosis (e-book), Θεσσαλονίκη 2014 (<https://www.symbiosis.org.gr/el/platform-for-voice/>)

γ. Έχει συμβάλλει στα πεδία της φιλοσοφίας και μεθοδολογίας του δικαίου, της πολιτικής και ηθικής θεωρίας και του δημοσίου δικαίου με άρθρα του που δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως, μεταξύ άλλων, τα

“Απονομή δικαίου και νομικός νεοφιλελευθερισμός. Ο Νόμος, ο Δικαστής και οι περιπέτειες

του Λόγου.” στο Θ. Παπαχρίστου (επιμ.) *Νεοφιλελευθερισμός και δίκαιο. Μια κριτική προσέγγιση*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1991.

“Μερικές ενοχές για τα ενοχικά δικαιώματα, *Το Σύνταγμα*, 22/4 (1996).

“Ο Αριστόβουλος Μάνεσης και η γενιά μου”, *Ισοπολιτεία* IV/ 2 (2000).

“Κοινωνία της Πληροφορίας και Σύνταγμα, μια πρώτη προσέγγιση”, 50 (2002).

“Ο Jeremy Bentham για τη μουσουλμανική μειονότητα: εισαγωγή και σχόλια στο «Περί Μωαμεθανών και Εβραίων αυτοχθόνων»”, *Ισοπολιτεία*, VI/2 (2003).

“Ombudsmanship, Human Rights, and the Rule of Law, στο D. Christopoulos – D. Hormovitis (eds.), *The Ombudsman in South Eastern Europe*, Ant. N. Sakkoulas Publishers & Établissements Émile Bruylant, Athens & Bruxelles 2005.

“Αγγλικός Διαφωτισμός και κριτική της ιδεολογίας. Η κριτική του Jeremy Bentham στο Κοινοδίκαιο”, *Υπόμνημα στη Φιλοσοφία* 3 (2005).

“Positivism and Political Obligation”, *Northern Ireland Legal Quarterly*, 59/1 (2008).

“Postitivismo e convencionalismo no Direito, στο Dimitri Dimoulis & Écio Oto Duarte (ed.), *Teoria do direito neoconstitucional, Superação ou reconstrução do positivismo jurídico?*”, Editora Método, São Paulo 2008.

“Administrative Detention of Asylum Seekers”, στο *No Fortress Europe Bulletin* no 16, Special Issue, May 2008.

“Προστασία εργαζομένων αναδόχου δημόσιας σύμβασης. Με αφορμή την υπόθεση Κούνεβα” (με τον Νίκο Στυλιανίδη), *Εφημερίδα Δημοσίου Δικαίου*, 5 (2009).

“Πολιτικές διαχείρισης της ετερότητας και δικαιώματα του ανθρώπου”, στο Αλεξάνδρα Ανδρούσου και Νέλλη Ασκούνη, *Πολιτισμική ετερότητα και ανθρώπινα δικαιώματα*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2011.

“Ξένοι για πάντα; Κυριαρχία, δικαιώματα και ιδιότητα του πολίτη”, στο Γεράσιμος Κουζέλης και Δημήτρης Χριστόπουλος (επιμ.), *Ιδιότητα του Πολίτη. Πολιτικός λόγος, ιστορία και κανόνες σε συγκριτικές προοπτικές*. εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2012.

“Ανωνυμία και ελευθερία του λόγου στα ιστολόγια και τις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης”, στο Γιάννης Ιγγλεζάκης (επιμ.), *Νομικές και κοινωνικές προεκτάσεις του διαδικτύου σήμερα*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2013.

“Οικονομικοί πειρασμοί, γνωσιακή αρετή και ιατρική δεοντολογία”, στο Μαρία Καϊάφα-Γκμπάντι κ.α. (επιμ.), *Παροχή ιατρικών υπηρεσιών σε περίοδο οικονομικής κρίσης*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2014.

“Γραμματείς και Φαρισαίοι. Πολιτικές σημειώσεις για το OpenGov και το Εκτελεστικό στα τέλη της Γ΄ Ελληνικής Δημοκρατίας”, στο Στέφανος Γκρίτζαλης, Διονύσης Σπινέλλης κ.α. (επιμ.), *Από το Πανεπιστήμιο στη Δημόσια Διοίκηση, Ένα ταξίδι με επιστροφή*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2014

“Μακροχρόνια διαμένοντες χωρίς χαρτιά: Το «καταραμένο απόθεμα» των ευρωπαϊκών

πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου”, στο Δέσποινα Αναγνωστοπούλου (επιμ.), *Εξελίξεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ε.Ε.*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2015.

“Φονταμενταλισμοί, ευαισθησίες και δημόσιο forum”, στο Δημήτρης Χριστόπουλος (επιμ.), *“Όλα μπορούν να λεχθούν” ή υπάρχουν “εκείνα που δεν λέγονται”*;, εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2015.

“Chronicle of a Foretold Crisis”, ηλεκτρονική έκδοση Heinrich-Böll-Stiftung, Brussels (Dec 2015) (en/gr) <https://eu.boell.org/en/2015/12/07/refugee-crisis-2015-chronicle-foretold-crisis>

“Προσφυγική κρίση και ρητορική μίσους: Ποινές η επιχειρήματα;”, στο Βασίλη Καρύδη-Καλλιόπης Λυκοβαρδή (επιμ.), *Συνήγορος του Πολίτη: Ρητορική μίσους και διακρίσεις*, εκδ. Σάκκουλα. Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2017.

“Systematization and Modern law”, στο Peter Vysny-Stefan Siskovic (eds.), *Pravno-historicke trendy a vyhl'ady II.*, Spolok Slovakov v Polsku, Krakow 2017.

“Ρητορική Μίσους, Δημοκρατία και Λογοκρισία”, Πηνελόπη Πετσίνη-Δημήτρης Χριστόπουλος, *Λεξικό λογοκρισίας στην Ελλάδα. Καχεκτική Δημοκρατία, Δικτατορία, Μεταπολίτευση*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2018.

“Επανάσταση και Ρωσική Πρωτοπορία: 100 χρόνια μετά”, *Σύγχρονα θέματα*, τχ. 137-138 (2018).

“Νομικός Ρεαλισμός, ένας γοητευτικός αντίπαλος”, *Δικαιώματα του Ανθρώπου*, τχ. 79 (2019).

“Οργανωτικές προϋποθέσεις της δίκαιης δίκης και η δικαιοδοσία του Μουφτή” (με τον Βασίλη Τσιγαρίδα), *Εφημερίδα Δημοσίου Δικαίου*, τχ 6 (2019).

“Περί πολιτών και θηρίων ή πώς είναι δυνατή μια πολιτική κοινωνία”, στο Στέργιου Μήττα (επιμ.), *Η Ισχύς και το Δίκαιο*, Hippasus Νομικές εκδόσεις, Λευκωσία 2019.

“Τί είδους γνώση προσφέρουν τα νομικά;” στο *Μνήμη Θανάση Παπαχρίστου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2019.

“Τέχνη και δημοκρατία”, στον συλλογικό τόμο *7th Thessaloniki Biennale of Contemporary Art: Στάσις/Stasis*, εκδ. MOMus, Θεσσαλονίκη 2020 (https://www.momus.gr/news/sinedrio_dimokratiakaitexni)

δ. Έχει επίσης μεταφράσει στα ελληνικά πολλά δοκίμια φιλοσοφίας του δικαίου και πολιτικής φιλοσοφίας ή επιμεληθεί επιστημονικά τις μεταφράσεις τους, μεταξύ δε αυτών συγκαταλέγονται τα:

Costas Douzinas & Ronnie. Warrington, *Ο λόγος του νόμου, ερμηνεία, ηθική και αισθητική στο δίκαιο* (εκδ. Αλεξάνδρεια 1996),

Norberto Bobbio, *Ισότητα και Ελευθερία* (εκδ. Πόλις 1998), και

John Rawls, *Θεωρία της δικαιοσύνης* (εκδ. Πόλις 2001).

ε. Τέλος, σε συνεργασία ιδίως με την μ.κ.ο. Symbiosis και υπό την αιγίδα του ιδρύματος Jean Monnet, έχει δημιουργήσει videos και podcasts για τη διδασκαλία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της ίσης μεταχείρισης
<https://jmonnet.symbiosis.org.gr/el/2020/07/16/simiomatario-autodidaskalias-1/>
<https://jmonnet.symbiosis.org.gr/el/2020/07/14/simiomatario-autodidaskalias-2/>
<https://jmonnet.symbiosis.org.gr/el/seira-ekpaideutikon-dialexeon-gia-ta-anthropina-dikaiomata-kai-entaxi/>

Ερευνητικά ενδιαφέροντα

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του Ανδρέα Τάκη κατά την τρέχουσα περίοδο εστιάζονται ιδίως στη προστασία της ελευθερίας της έκφρασης ιδίως σε ψηφιακό περιβάλλον, στη θεσμική διαχείριση του μεταναστευτικού και προσφυγικού φαινομένου, στη διασύνδεση τέχνης και πολιτικής, στη σχέση μεταξύ θεωρίας των κανόνων και αξιολογία και στην πολιτική οντολογία της δημοκρατίας.